

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2025-04-01 Nr. 1.03-0152

DĖL TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ TOBULINIMO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai (toliau – Rūmai), atsižvelgdami į Rūmų narės – Lietuvos ekologinių ūkių asociacijos pateiktus siūlymus bei įžvalgas, teikia pastabas ir pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo:

1) Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 (toliau – Taisyklės):

1.1) Siūlome tobulinti Taisyklių 2 priede išdėstyto Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatorius) I grupės (augalai ariamojoje žemėje, pūdymas) 69 eilutę (sojos), kurios 5 stulpelyje vietoje „JE JS“, būtų įrašyta „EŪ“. Tokiu būdu priskiriant sojas prie išmokos, kuri mokama už vaisius, uogas, daržoves, vaistažoles ir prieskoninius augalus.

Šis pakeitimas paskatintų vietinės sojos auginimą ir suteiktų papildomą finansinę paskatą žemės ūkio subjektams pasirinkti šią perspektyvią kultūrą. Tokiu būdu būtų prisidedama prie vietinės sojos gamybos skatinimo/produkcijos didinimo, vietinės pašarų bazės stiprinimo (mažėtų transportavimo išlaidos, poveikis aplinkai ir kt.) ir silpnėtų šiuo metu esama priklausomybė nuo importuojamų pašarų. Pažymėtina, kad šiuo metu didžioji dalis į Lietuvą importuojamos sojos yra genetiškai modifikuota, o tai vis dar kelia diskusijas dėl galimo jų poveikio aplinkai ir sveikatai. Be to, sojos įtraukimas į ekologinio ūkininkavimo sistemą skatintų ekologiškai tvarios praktikos plėtrą, kadangi sojos auginimas gali pagerinti dirvožemio struktūrą ir padėti išlaikyti dirvožemio derlingumą (dėl sugebėjimo fiksuoti azotą).

1.2) Remiantis Klasifikatoriaus VII grupės (plotai, už kuriuos nemokamos tiesioginės išmokos) 2 eilute, netinkami paramai plotai negali būti deklaruojami kaip ekologinio ploto išlaikymo plotai.

Jaunieji ūkininkai dažnai pradeda ūkininkauti netinkamuose paramai plotuose, kuriuos sutvarko, prižiūri ir pritaiko žemės ūkio veiklai. Tačiau šie plotai vis tiek nėra laikomi tinkamais paramai, nors jų būklė ir ekologinė vertė ženkliai pagerėja. Leidus juos deklaruoti kaip ekologinio ploto išlaikymo plotus, būtų suteikiama didesnė finansinė paskata investuoti į nenaudojamų plotų tvarkymą ir jų išlaikymą.

Pažymėtina ir tai, kad daugelis šiuo metu netinkamų paramai plotų yra apleisti, užžėlę menkaverčiais krūmynais ar nualinti dėl anksčiau vykdytos netvarios veiklos. Ūkininkai, imdamiesi jų tvarkymo, gerina biologinę įvairovę, saugo dirvožemį nuo erozijos ir didina anglies kaupimą. Įtraukus šiuos plotus į ekologinio ploto išlaikymo sistemą, būtų skatinamas natūralių ekosistemų atkūrimas, kas atitinka ES žaliąjį kursą ir tvarios žemdirbystės tikslus.

Manytina, kad ūkininkaujantiems ekologiškai (ypač jaunesiems ūkininkams), leidimas deklaruoti netinkamus paramai plotus, kaip ekologinio ploto išlaikymo plotus, paskatintų jų įsitraukimą į žemės ūkį, prisidėtų prie aplinkosauginių tikslų ir sumažintų administracinę naštą. Šis pokytis padėtų efektyviau tvarkyti apleistą teritorijas, gerinti dirvožemio kokybę ir biologinę

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

įvairovę, taip pat užtikrintų tvaresnį žemės naudojimą. Be to, tai supaprastintų deklaravimo procesą, taupytų ūkininkų laiką ir skatintų tvarų ūkininkavimą, atitinkantį ES žaliąjį kursą.

Įvertinus tai, kad šis pakeitimas būtų naudingas žingsnis tiek ūkininkams, tiek ir bendrai Lietuvos žemės ūkio sektoriaus tvarumui, siūlome koreguoti Klasifikatoriaus VII grupės 2 eilutę, kurios 5 stulpelyje būtų įrašyta – „EI“, t. y. ekologinio ploto išlaikymas.

2) *Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023-2027 m. strateginio plano intervencinės priemonės „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Žemės ūkio ministro 2023 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 3D-194.*

Minėtų taisyklių 12 punkte šiuo metu įtvirtinta, kad bendras, sertifikuotas pagal ekologinės gamybos reikalavimus, nustatytus Reglamente (ES) 2018/848, tinkamas paramai naudmenų plotas, už kurį mokamos kompensacinės išmokos, turi būti ne mažesnis kaip 1 ha, susidedantis iš laukų, kurių plotas ne mažesnis kaip 0,1 ha. Manome, kad šią nuostatą tikslinga pakeisti, sumažinant bendrą reikalaujamą naudmenų plotą (vaisių, daržovių, uogų, vaistažolių ir prieskoninių augalų sektoriams) iki 0,1 ha, kurie deklaruojami paramai gauti pagal Klasifikatoriaus kodą – „EŪ“.

Šis pakeitimas sudarytų palankesnes sąlygas ekologiniam ūkininkavimui plėtoti, ypač smulkiems ūkio subjektams, kurie augina ekologiškus vaisius, daržoves, uogas, vaistažoles ir prieskoninius augalus. Smulkieji ūkininkai dažnai dirba su riboto dydžio žemės sklypais, o esamas 1 ha reikalavimas jiems yra per didelis ribojimas dalyvauti minėtoje paramos sistemoje. Be to, Lietuvoje daugėja smulkiųjų ekologinių ūkių, kurie prisideda prie sveikos ir kokybiškos produkcijos tiekimo vietinei rinkai. Pakeitus mažiausią tinkamą paramai plotą iki 0,1 ha, smulkieji ūkininkai galėtų aktyviau įsitraukti į ekologinės gamybos paramos sistemą, kas skatintų vietinę gamybą ir didintų ekologiškų produktų pasiūlą rinkoje.

Svarbu ir tai, kad smulkieji ekologiniai ūkininkai dažnai taiko tvarias žemdirbystės technologijas, prisideda prie biologinės įvairovės išsaugojimo ir dirvožemio kokybės gerinimo. Paramos prieinamumo didinimas skatintų daugiau smulkiųjų ūkininkų rinktis ekologinio ūkininkavimo kelią, taip stiprinant ūkininkų bendruomenes ir vietos ekonomiką. Be to, Europos Komisija skatina priemones, kurios prisideda prie ekologinio ūkininkavimo plėtros ir paramos prieinamumo didinimo smulkiesiems gamintojams. Siūlydama sumažinti minimalų plotą iki 0,1 ha, Lietuva galėtų dar labiau atliepti ES žaliojo kurso ir tvaraus žemės ūkio politikos tikslus.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, siūlome pakeisti esamą mažiausią reikalaujamą tinkamą paramai ekologinio ūkininkavimo plotą (vaisių, daržovių, uogų, vaistažolių ir prieskoninių augalų sektoriams) nuo 1 ha iki 0,1 ha, kurie deklaruojami paramai gauti pagal Klasifikatoriaus kodą – „EŪ“. Šis pakeitimas paskatins daugiau smulkiųjų ūkininkų dalyvauti ekologinės gamybos rėmimo programose, stiprins ekologinio ūkininkavimo sektorių ir prisidės prie aplinkosaugos bei tvarios žemės ūkio politikos tikslų įgyvendinimo Lietuvoje.

Pagarbiai

Direktorius

Sigita Dimaitis

Edita Karbauskienė, tel. +370 614 08793, el. p. e.karbauskiene@zur.lt

Agnė Ribauskienė, tel. +370 652 39578, el. p. a.ribauskiene@zur.lt

Modestas Rezgys, tel. +370 699 17769, el. p. m.rezgys@zur.lt